

Nefndasvið Alþingis
Velferðarnefnd

Reykjavík 2. júní 2022

Meðfylgjandi er umsögn Barnaheilla - Save the Children á Íslandi um frumvarp til laga um greiðslur vegna umönnunar langveikra eða fatlaðra barna. Þingskj. 833 - 591. mál. 152. löggjafarþing 2021-2022.

Virðingarfyllst,
f.h. Barnaheilla - Save the Children á Íslandi

Erna Reynisdóttir,
framkvæmdastjóri

Umsögn Barnaheilla – Save the Children á Íslandi um frumvarp til laga um greiðslur vegna umönnunar langveikra eða fatlaðra barna.

Barnaheill – Save the Children á Íslandi hafa fengið til umsagnar ofangreint frumvarp og þakka fyrir tækifærið.

Barnaheill – Save the Children á Íslandi fagna því og þakka að bæta eigi stöðu langveikra og fatlaðra barna og fjölskyldna þeirra og einfalda kerfið með því að sameina umönnunargreiðslur og foreldragreiðslur í eina heildstæða löggjöf um fjárhagslegan stuðning ríkisins við fjölskyldur langveikra og fatlaðra barna.

Barnaheill vilja leggja áherslu á mikilvægi þess að foreldrar séu upplýstir um rétt sinn, fái aðstoð við að fá hann uppfylltan, en þurfi ekki sjálfir að uppgötva og leita eftir rétti sínum og að vafra um í frumskógi regluverks og kerfa.

Jafnframt vilja samtökin leggja áherslu á að allt ferli sé einfalt, samfella sé á milli kerfa og ekkert hlé eða bið verði á greiðslum. Barnafjölskyldur hafa einfaldlega ekki efni á að tekjur falli niður um tíma. Slíkt raskar öryggi þeirra og velferð.

Mikilvægt er, eins og fram kemur í frumvarpinu, að fjárhæð greiðslna ráðist af umönnunarpörf barnsins, óháð stöðu eða aðstæðum umönnunaraðila, þ.m.t. hvað varðar atvinnuþátttöku. Mikilvægt er að tekið sé tillit til tekjutaps en jafnframt aukins kostnaðar vegna umönnunar. Öll tæki og utanaðkomandi aðstoð vegna umönnunar barna á að vera foreldrum gjaldfrjáls með öllu. Mikilvægt er í því samhengi að taka tillit til barna sem búa á tveimur heimilum.

Barnaheill vilja benda á að ekki er ávallt ljóst við fæðingu barns að það muni búa við fötlun eða veikindi. Að fæðingarorlofi loknu geta foreldrar því staðið frammi fyrir þeim vanda að geta ekki farið á vinnumarkað frá barni sínu, barn þeirra ekki fengið greiningu eða ekki ljóst hvernig heilsa þess muni vera. Við þessar aðstæður er mikilvægt að kerfið grípi foreldrana og sýni frumkvæði um að veita þeim stuðning án þess að þeir þurfi að leita eftir stuðningnum.

Barnaheill – Save the Children á Íslandi leggja áherslu á að öll börn eiga samkvæmt barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna rétt á umönnun og vernd og bera foreldrar höfuðábyrgð á umönnun barna sinna. Öll börn skulu eiga fullan, jafnan rétt á umönnun foreldra eða forsjáraðila, óháð stétt eða stöðu foreldranna eða forsjáraðilanna svo sem stöðu þeirra á vinnumarkaði. Því er óheimilt að mismuna veikum börnum vegna stöðu foreldra þeirra, svo sem stöðu þeirra á vinnumarkaði.

Verkalýðshreyfingin gegnir mikilvægu hlutverki í að tryggja launafólki réttindi svo sem réttindi til launa í veikindum eða vegna veikinda barna, sem helst í hendur við uppbyggingu réttláts samfélags. Þó má geta þess að þessi réttur er mjög mismunandi eftir stéttarfélögum og þar með er börnum mismunað eftir stöðu eða stétt foreldranna. Réttur til að sinna veiku barni og fá greiðslur getur því verið mjög mismunandi eftir stéttarfélögum, allt frá fáeinum vikum til margra mánaða. Þeir sem ekki eru aðilar að stéttarfélagi falla jafnframt utan þessa réttar.

Komi í ljós eftir fæðingu barns að foreldri getur ekki hafið störf eftir að fæðingarorlofi lýkur, er mjög mismunandi hve langan rétt foreldri á til að sinna veiku barni á launum frá stéttarfélagi.

Að mati Barnaheilla eiga börn ekki að vera metin eftir stöðu eða stétt foreldranna enda er það brot á 2. grein barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna sem kveður á um bann við hvers kyns mismunun. Réttur foreldra til að sinna veiku barni á að vera sjálfstæður réttur hvers barns til umönnunar og óháð hversu mörg börn foreldri á.

Samtökin leggja til að skoðaður verði hinn mismunandi réttur fólks á vinnumarkaði og þá barna eftir stétt og stöðu foreldranna og fundin leið til að jafna hann.

Að fjárfesta í börnum og fjölskyldum þeirra til framtíðar er mikilvægt og það að tryggja að foreldrar geti sinnt umönnun barna sinna óháð efnahag eða stöðu þeirra er liður í því.

Barnaheill hafa Barnasáttmálann að leiðarljósi í öllum sínum verkefnum og hvetja til markvissrar innleiðingar hans, með því að engu barni verði mismunað um stuðning á grundvelli stöðu foreldra þeirra.